

OK-werkplaats richt zich op interventies Success for All

Alle 13 scholen die deelnemen aan de Werkplaats Onderwijskansen Noord-Nederland, kortweg de 'OK-werkplaats', implementeren en onderzoeken interventies van het programma Success for All. Roel Bosker, hoogleraar onderwijswetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), is initiatiefnemer van deze werkplaats. Mariëtte Hingstman, docent/onderzoeker aan de RUG, is als onderzoeker en schoolbegeleider aan de werkplaats verbonden. "Dat wij uitgaan van Success for All, maakt dat onze werkplaats sterk evidence based functioneert."

De keuze voor [Success for All](#) heeft alles te maken met de voorgeschiedenis van deze werkplaats. Vanuit de RUG is er al langer, sinds 2015, aandacht voor dit bewezen effectieve programma dat in de Verenigde Staten is ontwikkeld. Onderzoekers vertaalden het programma naar de Nederlandse situatie en deden, in samenwerking met een aantal scholen, kennis en ervaring op over de effectiviteit van de aanpakken van Success for All. "Deze voorganger van de OK-werkplaats heeft onder meer bijgedragen aan de leidraad [Differentiatie als sleutel voor gelijke kansen](#) vertelt Bosker. "We zijn nu bezig met de ontwikkeling van een leidraad over het programma Success for All om de kennis laagdrempelig beschikbaar te maken voor de onderwijspraktijk."

OK-werkplaats

De OK-werkplaats in Groningen is een van de vier in 2019 gestarte werkplaatsen onderwijsonderzoek die zich richten op de bestrijding van onderwijsachterstanden. De deelnemende scholen bevinden zich in de stad Groningen en in Oost-Groningen. Met ondersteuning van de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool voeren de scholen praktijkonderzoek uit.

Centraal staat Success for All (SfA), een in de Verenigde Staten ontwikkeld programma, dat bewezen effectief is en door de Rijksuniversiteit Groningen is vertaald naar de Nederlandse situatie. De scholen die deelnemen aan de werkplaats gaan aan de slag met de implementatie van een of meer SfA-aanpakken en onderzoeken de effecten ervan. De nadruk ligt op bevordering van de taalvaardigheid in de middenbouw (groep 3 t/m 5). De scholen werken aan de SfA-aanpakken samenwerkend leren, tutoring en/of samenwerking met ouders.

In elke school is er een schoolcoördinator die de (onderzoeks)activiteiten in de school coördineert en de kennis overdraagt aan het team. De schoolcoördinatoren/scholen worden ondersteund door onderzoekers van de betrokken kennisinstellingen.

Zie: successforall-nederland.nl/ok-werkplaats/

“Er is dus al veel kennis beschikbaar over de effectiviteit van Success for All”, zegt Hingstman, die zelf promotieonderzoek deed naar het programma. “In de OK-werkplaats bouwen we daarop voort. De deelnemende scholen onderzoeken op welke manier ze aanpakken het beste kunnen implementeren, passend bij de eigen school en leerlingenpopulatie.”

Kennis delen

Er wordt op de OK-werkplaats scholen heel wat onderzoek uitgevoerd. Naast het praktijkonderzoek van de scholen zelf, onderzoekt de RUG in een overkoepelend onderzoek in hoeverre de taalvaardigheden van de leerlingen verbeteren en in hoeverre de werkplaats scholen zich ontwikkelen tot professionele leergemeenschappen. Ook voeren studenten op de scholen afstudeeronderzoek uit. Bosker: “Voor al het onderzoek dat op de scholen wordt uitgevoerd geldt dat het aansluit bij de behoeften en vragen van de betreffende school én dat het bijdraagt aan schoolontwikkeling.”

“We steken er sterk op in dat scholen kennis delen en van elkaar leren”

Naast kennisontwikkeling, is kennisdeling is een belangrijke activiteit van de werkplaats. Regelmatig komen de scholen bij elkaar om ervaringen en kennis uit te wisselen en van elkaar te leren. “Daar steken we sterk op in,” vertelt Hingstman, “en dat wordt door de scholen zeer gewaardeerd. Aan de online bijeenkomsten doen meestal alle scholen mee, dus uit de stad Groningen en uit Oost-Groningen, maar bij fysieke bijeenkomsten splitsen we om praktische redenen ook wel op in twee groepen. We zien ook dat scholen die aan hetzelfde thema werken elkaar opzoeken. Zo hebben scholen die bezig zijn met samenwerkend leren aangegeven dat ze graag vaker met elkaar willen sparren omdat ze daar veel van leren.”

Academische leerkrachten

Doordat Hingstman ook is betrokken bij Academische Opleidingschool PO Noord-Nederland (AOS Noord) – zij is vanuit de RUG het aanspreekpunt voor de AOS-onderzoekscoördinatoren van de opleidings scholen – is zij in staat om verbinding te leggen tussen de werkplaats en het Samen Opleiden in de regio. “Dat heeft meerwaarde voor beide netwerken, maar er is in mijn visie nog meer verbinding mogelijk tussen de OK-werkplaats en AOS Noord. Het zijn nu echt twee verschillende groepen scholen. Ik probeer wel een kruisbestuiving op gang te brengen door ervaringen en opbrengsten van het ene netwerk te delen in het andere netwerk en vice versa, maar de netwerken zouden nog meer aan elkaar kunnen hebben.”

Vanuit haar functie bij de opleidings school ziet Hingstman dat de OK-werkplaats bijvoorbeeld interessante mogelijkheden biedt voor academische leerkrachten (in opleiding). “Scholen die werk maken van een onderzoekende cultuur en onderzoeksmatig werken, bieden academische leerkrachten een aantrekkelijk perspectief, omdat ze naast lesgeven ook een onderzoekende rol in

de school kunnen vervullen, bijvoorbeeld als schoolcoördinator van de OK-werkplaats. Door academische leerkrachten op deze manier meer uitdaging te bieden, kunnen scholen deze leerkrachten werven en behouden. Zo kan de werkplaats ook een bijdrage leveren aan het terugdringen van het lerarentekort.”

Uitbreidingsambitie

Mede door de voorgeschiedenis, heeft de werkplaats een stevige positie in de regio. De drie grootste schoolbesturen in de stad Groningen zijn aangesloten en ook een groot schoolbestuur in Oost-Groningen doet mee. Toch heeft de werkplaats uitbreidingsambities. “Er zijn in het noorden van ons land meer regio’s waar de achterstandsproblematiek een grote rol speelt”, zegt Bosker.

“Bijvoorbeeld in het noorden van Friesland en in zuidoost Drenthe. We hebben de ambitie om de OK-werkplaats uit te breiden naar deze twee provincies, zodat scholen daar ook kunnen profiteren van de in het netwerk aanwezige kennis.”

Op welke manier deze ambitie zal worden waargemaakt is nog onduidelijk, temeer daar de subsidie voor de OK-werkplaats volgend jaar ophoudt, iets waar niet alleen Bosker en Hingstman, maar ook de aangesloten scholen zich zorgen over maken. Bosker: “We zoeken actief naar mogelijkheden om de OK-werkplaats voort te zetten en uit te breiden. Zo stelt het NRO volgend jaar subsidie beschikbaar voor de vorming van ‘[regionale netwerken voor onderwijsonderzoek](#)’. Wij zullen zeker onderzoeken of het mogelijk is om onze werkplaats om te zetten in zo’n netwerk. Om de voortgang van de activiteiten van onze werkplaats te garanderen, is facilitering echt noodzakelijk.”